



Mª José García Bajo  
Infermera Unitat de Dolor

## Seguiment del dolor postquirúrgic des de la Unitat de Dolor

Les Unitats de Dolor són organitzacions especialitzades en la prevenció, el diagnòstic i el tractament del dolor, tant l'agut com el crònic. Els professionals amb coneixements i experiència estudien i valoren en totes les seves dimensions els problemes del dolor rebel, que moltes vegades no responen a tractaments convencionals i plantegen estratègies i tractaments específics pel seu control.

Les Unitats de Dolor sorgeixen a la nostra societat com a resposta a una necessitat derivada de la gran incidència de les patologies amb dolor associades a l'envelliment de la població i a l'augment de l'esperança de vida. Aquests aspectes han impulsat els professionals de la salut a formar-se específicament en el camp del dolor i a prendre consciència d'aquesta necessitat.

Moltes vegades, realitzar un bon diagnòstic a temps i prescriure un tractament correcte del dolor evita patiments i la seva cronicitat.

La Unitat de Dolor de Capio Hospital General de Catalunya és una unitat adscrita al Servei d'Anestesiologia i integrada dins les Consultes Externes. Està formada per un equip de professionals (dos anestesiòlegs, una infermera i una psicòloga) que treballen conjuntament i en estreta relació amb la resta de les especialitats.

Des d'aquesta Unitat es realitza l'activitat assistencial de consultes externes i es du a terme el Programa de Seguiment i Control del Dolor Postoperatori.

Aquest programa consisteix a controlar, prevenir i millorar el dolor en els pacients que hagin de ser sotmesos a qualsevol tipus d'intervenció quirúrgica.

El dolor postquirúrgic apareix quan es produeix una lesió dels teixits com a conseqüència de l'acte quirúrgic. És un dolor previsible quant a intensitat i duració, circumstància que és utilitzada pels professionals de la salut per anticipar-se i prevenir el dolor al màxim.

Per posar en marxa aquest programa es va treballar i sol·licitar la col·laboració de tots els serveis quirúrgics, del Servei de Farmàcia i del Servei d'Anestèsia. També es van realitzar sessions informatives i de formació dirigides al personal d'infermeria, atès que té una implicació directa i fonamental en el programa. Es van anar implementant de forma progressiva diversos protocols d'analgèsia postoperatoria segons l'especialitat quirúrgica: Cirurgia General i Digestiu, Ginecologia i Obstetrícia, Traumatologia i Ortopèdia, Urologia, Cirurgia Plàstica, Neurocirurgia, etcètera.



Dr. Lorente, Dra. Landaluce, Susana Sánchez i Mª José García Bajo, de l'equip de la Unitat de Dolor.



Paral·lelament es van editar uns tríptics informatius dirigits als pacients en els quals, de forma breu i clara, s'explica què és el dolor i la importància de valorar-lo i tractar-lo. S'expliquen també les diferents formes i tècniques que s'utilitzen per a tractar el dolor i la importància de valorar la seva intensitat (mitjançant l'Escala Visual Analògica o EVA, un dels sistemes més utilitzats). El pacient pot rebre aquest tríptic en diversos serveis: en la visita al cirurgià, en la visita de l'anestesiista durant el preoperatori o en el Servei d'Admissions en el moment del seu ingrés. Les cirurgies es van classificar en tres grans grups, segons el tipus d'intervenció i la previsió del dolor:

- cirurgies que produeixen un dolor lleu
- cirurgies que produeixen un dolor moderat
- cirurgies que produeixen un dolor intens

Per mitjà del Programa de Seguiment i Control del Dolor s'aconsegueix que, al sortir del quiròfan, el pacient tingui assignada una pauta d'analgèsia específica, segons el tipus de cirurgia, la tècnica quirúrgica emprada i les seves característiques personals.

Quan el pacient arriba a la Unitat d'Hospitalització després de la intervenció quirúrgica, el personal d'infermeria administra les pautes d'analgèsia i valora la seva efectivitat mitjançant una valoració continuada del dolor.

Aquestes pautes analgèsiques contenen uns fàrmacs que s'administren a intervals fixos de temps i altres fàrmacs que es poden administrar en forma de rescat (sota demanda) si no es controla bé el dolor. Infermeria administra els analgèsics, a més d'avaluar i registrar el dolor.

Des de la Unitat de Dolor es du a terme tota la coordinació d'incidències del dolor postoperatori en hospitalització. Hi ha un control diari del funcionament del programa basat en l'activitat quirúrgica del dia en el qual es registren tots els pacients intervinguts i les pautes analgèsiques utilitzades. En l'anàlisi dels registres que realitza Infermeria en tots els torns es detecten els pacients que no mantenen un bon control del dolor per a modificar l'analgèsia. Els pacients que són intervinguts per mitjà de tècniques específiques pel control del dolor (catèters epidurals, bombes de PCA, etc.) són valorats per la Unitat de Dolor de manera més estricta i personalitzada.

**Totes aquestes activitats comporten un major confort postoperatori del pacient amb un millor control del dolor, augmentant així la nostra qualitat assistencial gràcies al treball de tot l'equip multidisciplinari.**